

2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (XXXVII): Voi l-ați îmbuibat cu pesimism ...!

- visa în toate clipele vieții lui fericirea neamului și te fura cu vorba –

Despre și pentru Eminescu!

1848-1925 **B.P. Hașdeu nu e**
Ioan Slavici **măcar nici original**

acel om frumos și totdeauna rătător, care n'avea în el iubire de sine, nu cerea dela nimeni nimic, nu i-se punea nimănui în cale, nu râvnea nici la bunuri, nici la onoruri lumești, **visa în toate clipele vieții lui fericirea neamului și te fura cu vorba...**

Ce a scos din voi Apusul,
când nimic nu e de scos!

1850-1889

- Pe voi, care puteți, vă supără abaterea, fiindcă vă face să simțiți mărginirea puterii voastre; pe mine, care nu pot, mă supără regula!

1838-1907 B.P. Hașdeu

nu poți să scoți dintr'un om decât ceace e de scos ...

Mihai Eminescu **Voi l-ați îmbuibat cu pesimism, ...**
sagunism - tribunism - sămănătorism

prin cultură un organism social!

Continuăm prezentarea studiului: „Despre și pentru Eminescu”, publicat de Olimpiu Boitoș: «Nu vorbesc de durerea mea, care e numai a mea și numai mie are să-mi să rămână. Sunt însă în aproape toate țările române mulți oameni, care l-au cunoscut, și era peste putință să cunoști și să nu iubești pe acel om frumos și totdeauna rătător, care n'avea în el iubire de sine, nu cerea dela nimeni nimic, **nu i-se punea nimănui în cale, nu râvnea nici la bunuri, nici la onoruri lumești, visa în toate clipele vieții lui fericirea neamului și te fura cu vorba**, ca să te poarte prin lumi mai frumoase decât cea văzută în aevea. Era chiar în glasul lui un timbru atât de duios, încât nu se putea să-l fi auzit fără ca să dorești a țî-l mai reaminti și din gura lui nici ocară nu putea să te mârhească. De aceea și mai ales de aceea viața lui tristă și încă mai trista lui moarte a produs în societatea noastră o jale adâncă și persistentă. O știe d. B.P. Hașdeu aceasta?

Tocmai pentru că o știe, tocmai profitând de jalea noastră, d-sa vine să facă pe adversarii săi vinovați de soarta cea tristă a răposatului Eminescu. N'a fost, nu e acest mort plâns de noi pentru d. Hașdeu decât un fel de **corpus delicti**, o victimă a „**Junimismului**”, o dovadă despre nemernicia „mentorilor” lui, care i-au înveninat sufletul, l-au omorât și-l mai jertfesc și acum după moarte. **B.P. Hașdeu nu e măcar nici original, căci încă de mult zise Eminescu**: „Ori să vină pe-a ta urmă, în convoiu de 'nmormântare/ Splendid ca o ironie, cu priviri nepăsătoare;/ Iar de-asupra tuturor va

vorbi vre-un mititel,/ Nu slăvindu-te pe tine, - lustruindu-se pe el,/ Sub a numelui tău umbră. – Iată tot ce te așteaptă”.

D. Hașdeu ar fi trebuit să citeze aceste versuri, cum eu citez, după ce am citit cele scrise de d. Ionescu-Gion și de d. Hașdeu, ceea ce urmează mai departe în **Satira I.** „Ba să vezi ... posteritatea este încă și mai dreaptă/ Ne putând să te ajungă, crezi c’or vrea să te admire?/ Ei vor aplauda de sigur biografia subțire,/ Care s’o’ncerca s’aratecă n’ai fost vre-un lucru mare,/ C’ai fost om cum sunt și dâșii. Măgulit e fiecare/ Că n’ai fost mai mult ca dânsul”.

Dl. Hașdeu exprimă acest adevăr prin vorbele: **„mult puținul ce i-se cuvine cu dreptate”** Dar toate acestea d. B.P. Hașdeu nu le face, pentru că se simte măgulit de gândul, că Eminescu n’a fost „mai mult ca dânsul”, ci pentru că să măgulească și să ademenească pe „mititeii”, din mijlocul cărora atât de bine îi ese propria mărime la iveală. Omul care a scris și publicat **„Sic cogito”**, nu poate decât vorbind în zeflema să spună, că Eminescu a fost ceea ce a fost numai fiindcă a căzut pe mâinile **„Junimii”**. Viața mea s’a început în clipa nașterii și are să se sfârșească în clipa morții mele; existența mea e însă fără de început și fără de sfârșit, și viața nu e decât o fază trecătoare din această veșnică existență. Așa zice d. Hașdeu și așa ar zice, cred eu, toți oamenii, dacă și-ar da bine seamă despre ceea ce simt în inima lor. **Deoarece însă cei mai mulți oameni n’au deprinderea de a-și da seamă despre rostul propriei lor vieți**, d. Hașdeu e foarte sigur, că va găsi mulți cetitori, care cred că dsa vorbește serios, când zice: **„Voi l-ați îmbuibat cu pesimism, voi l-ați stricat, voi l-ați nenorocit!”**

Adevărul e că Hașdeu, care a ajuns la cunoașterea marelui adevăr, râde ca odinioară augurii romani și își reamintește versul lui Eminescu: **„Ce a scos din voi Apusul, când nimic nu e de scos!”**

Sunt în lumea aceasta o mulțime de oameni mai „mititei”, din care puțin e de scos și care o știu și ei aceasta și de aceea caută să se pună bine cu câte un om mai mare, pentru că, în coada lui, să răsbească prin lume. Aceștia sunt, se înțelege, supuși și ascultători, aceștia fac ori să căsnesc, cel puțin, să facă ceea ce li se cere.

Noi însă, d. Hașdeu și eu, știm tot atât de bine ca mult certății „mentori” ai lui Eminescu, că nu putea nimeni în lume să aibă talismanul de a scoate din Eminescu vre-un asemenea om mititel. Dacă adevărat e, că „umbră numai și vis” e viața, o fază trecătoare din veșnica existență, rostul vieții nu e în împrejurările în care o petrecem, ci în ceea ce suntem prin noi înșine, cu partea dăinuitoare a firii noastre, care este a priori și rămâne, precum zice apostolul Pavel și după ce moartea va fi curmat visul. **Secătura e secătură** tocmai fiindcă din ea nimic de scos nu este și de aceea mi se pare potrivit cu împrejurările, în care se ivește: cu cât însă caracterul așa numit inteligent e croit în dimensiuni mai mari, cu atât mai puțin atârână caracterul empiric dela împrejurări, **căci în lumea aceasta sunt toate și fiecare caută, vede și adună ceea ce potrivește cu firea lui.** D. Hașdeu e unul dintre oamenii care știu, că **nu poți să scoți dintr’un om decât ceea ce e de scos**; ține însă ca alții, care n’o știu aceasta, să creadă, că d-sa are ucenici, din care a scos ceea ce alții n’ar fi putut să scoată.

Ar fi un bun serviciu făcut nației române, ba chiar și omenirii, dacă s’ar afla, așa incidental, cam în ce fel l-ar fi apucat magistrul pe Eminescu spre a-l face să caute în lume ceea ce caută

bunăoară dl Ionescu-Gion, să vadă cece vede bunăoară d. Șăineanu și să adune fie în el, fie la sine cece va fi adunând vre-un altul dintre ucenicii mai fericiți decât Eminescu. Student la Viena, Eminescu petrecea mare parte din timpul zilei plimbându-se dela librărie la librărie, dela antiqvar în antiqvar, ca să vadă ce e mai nou prin vitrine. Noi toți ceice îl știm din acel timp ni-l aducem aminte stând în fața unei vitrine și scoțându-și cu briceagul fire de păr din barba nu de curând rasă.

Cum oare l-ar fi apucat magistrul spre a-l face să nu-și mai scoată firele de păr cu briceagul? Eu l-am rugat prietenește să n'o mai face aceasta, fiindcă râde lumea de dânsul.

„Ce prostie! – mi-a răspuns el în felul lui. – Pe altul nu-l doare, iar mie îmi este o trebuință. Dacă te supără, nu mai umbla cu mine!”. E un lucru de nimic aceasta, dar d. Hașdeu e unul dintre oamenii, cari știu că **viața omenească e un mozaic alcătuit, cu mai multă ori mai puțină măiestrie, tot din asemenea nimicuri.**

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xxxvii-voi-l-ati-imbuibat-cu-pesimism-146892.html>

În: *Tribuna*, 15 septembrie 2019